

Pierwsze struktury inspekcji sanitarnej tzw. Kolumny sanitarne powstały po wojnie w 1945 roku i podlegały pod Ministerstwo Zdrowia. Zadaniem w/w było prowadzenie akcji przeciwepidemicznych na poziomie regionalnym i lokalnym, celem ograniczania szerzenia się chorób zakaźnych i zwalczania ognisk już istniejących. W roku 1952 zaczęły powstawać pierwsze wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne (wraz z powstającymi również stacjami **powiatowymi**). Ich zadaniem był nadzór bieżący i akcje sanitarno-porządkowe.

Państwową Inspekcję Sanitarną (PIS) utworzono na podstawie Dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. Nowa struktura posiadała kompetencje w zakresie nadzoru zapobiegawczego oraz bieżącego, profilaktyki i zwalczania chorób zakaźnych i zawodowych, a także popularyzowania zasad higieny oraz zapobiegania chorobom. Organami nowo powstałej instytucji zostali inspektorzy sanitarni na szczeblu: wojewódzkim, powiatowym, miejskim, dzielnicowym i portowym, podporządkowani głównemu inspektorowi sanitarnemu (w randze zastępcy Ministra Zdrowia do spraw sanitarno-epidemiologicznych). Organy te posiadały kompetencje i obowiązki na niespotykaną dotychczas skalę, będąc odpowiedzialne za bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny, zapobieganie chorobom zakaźnym i popularyzowanie zasad higieny.

W 1975 r. przeprowadzono reformę administracyjną, która zniósła powiaty i utworzyła 49 województw. Strukturę PIS dostosowano do nowej siatki administracyjnej poprzez zastąpienie powiatowych, miejskich i dzielnicowych inspektorów sanitarnych przez inspektorów terenowych, a rozporządzeniem ustalono siedziby i terytorialny zakres działania poszczególnych terenowych inspektorów sanitarnych.

W 1996 r. zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej stacje wojewódzkie, terenowe i portowe stały się oddzielnymi jednostkami budżetowymi, bowiem wcześniej stacje terenowe były placówkami zamiejscowymi stacji wojewódzkich.

W 1999 roku ponowny podział administracyjny kraju tworzący powiaty oraz 16 dużych województw zmienił strukturę PIS - której zadania mieli odtąd wykonywać inspektorzy wojewódzcy, powiatowi, portowi i kolejowi – przy czym organy na szczeblu wojewódzkim i powiatowym zostały włączone w skład **administracji zespolonej**, odpowiednio województwa i powiatu. W 2001 roku zlikwidowano stacje kolejowe i włączono je do stacji powiatowych, a stacje portowe zamieniono na graniczne.

Państwowa Inspekcja Sanitarna ma struktury centralne i terenowe. Organem centralnym, kierującym PIS, jest Główny Inspektor Sanitarny, będący **centralnym organem administracji rządowej**. Działa on od 1 stycznia 2000. Swoje zadania wykonuje przy pomocy Głównego Inspektoratu Sanitarnego, **centralnego urzędu** administracji rządowej.

Terenowymi organami PIS są państwowi inspektorzy sanitarni, pod kierunkiem których działają **stacje sanitarno-epidemiologiczne**. Stacje te posiadają status prawny **podmiotu leczniczego** działającego w formie **zakładu opieki zdrowotnej**.